Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 24 | JERSEY CITY and NEW YORK, | TUESDAY, FEBRUARY 6, 1996 | CENTS 75 ЦЕНТІВ | ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК | ВІВТОРОК, 6-го ЛЮТОГО 1996 р. | Ч. 24. РІК CIII

УКРАЇНА ДІСТАНЕ ДОПОМОГУ У ВИСОТІ 225 МЛН. ДОЛ.

Вашінґтон. — В дні 26-го січня Президент Билл Клінтон підписав акт про допомогу іншим державам у 1996 році у висоті 12.1 блн. дол. З цієї повної суми призначено для України 225 млн. дол. і тим самим Україна отримає найвищу до-помогу у грошах на біжучий рік, після Ізраїля і Єгипту. Тим разом для Росії при-значено тільки 195 млн. дол.

Хоча акт признання такої допомоги іншим державам був вже осінню вирішений Палатою Репрезентантів і Сенатом, але справа інтерпретації такого закону зустрілася із різницею думок і щойно після того, як усі непорозуміння усунено, можна було ухвалити остаточно закон.

Згідно із рішенням законодавчих тіл, фонди на поміч чужим державам будуть виплачувані до кінця вересня, коли закінчується фінансовий рік. Це, що закон і його підписання Президентом тривав так довго, зокрема було важким для усіх українців у ЗСА, що старалися довший час про це, щоб Україна отримала високу фінансову допомогу. Внескодавцем, що підтримував таку пропозицію від 1993 року, був сенатор Міч Мек-Коннелл.

В загальному висота цілої допомоги іншим країнам тепер знижена і признана у меншій сумі, як її пропонував Б. Клінтон. 640 млн. дол., що признано в 1995 році для країн СНД зменшено на 202 млн. дол. від попереднього року, а 148 млн. нижче того, що пропонував Президент. Незважаючи на те, збільшено допомогу Україні на біжучий рік на 75 млн. дол. у порівнянні із 1995 роком і на 65 млн. більше від суми, яку пропонував Президент.

В КИЄВІ ВІДЗНАЧИЛИ РОКОВИНИ КРУТ

Київ (Р. Р.). — Тут у неділю, 28-го січня, на Аскольдовій могилі відбувся реквієм, присвячений трагічній сторінці української історії — загибелі під Крутами 300 студентів, які стали на захист Української Народної Республіки й полягли від большевицьких куль 29-го січня 1918 року.

Багатолюдний скорботний хід розпочався біля станції метро „Арсенальна" і пройшов до Аскольдової могили, де поховано студентів. Уже в котрий раз учасники зібрання ухвалили рішення домагатися спорудження пам'ятника героям Крут. Ще у 1991 році Українська Студентська Спілка оголосила конкурс на проект пам'ятника героям Крутів. Пам'ятників має бути два — У Києві та в Крутах.

На вічу виступили: Павло Мовчан, Володимир Мулява, поет Григорій Булах, а також представники УРП, Руху, ДПУ, Спілки Офіцерів України. Вони закликали керівників держави пам'ятати історію і не повторювати помилок.

Були там і юні вихованці Київського Військового ліцею, а також мистецькі колективи, які гордо співали: „Нехай світ великий знає, Що Вкраїна воскресає".

В ухваленій резолюції міститься заклик до керівників України гідно вшанувати пам'ять юних героїв, що віддали своє життя за волю України, і зазначено, що їхній героїзм є прикладом для наслідування. Отож для гідного вшанування їх пам'яті необхідно виконати пункти минулорічної резолюції такого ж збору, де містилися вимоги: спорудження пам'ятника на місці загибелі героїв; встановлення пропам'ятної плити на будинку залізничної станції „Крути"; перейменування вулиці Січневого повстання в Києві на вулицю Героїв Крутів; присвоєння військовій частині, розташованій в Ніжині, звання Героїв Крутів; введення історії їхнього подвигу до шкільних підручників; відзначення цієї дати щорічно на державному рівні.

Далі у резолюції учасники віча стверджують, що нинішня ситуація багато в чому нагадує той трагічний січень 1918 року: „Прокомуністичні та проімперські сили в Росії і Україні ведуть чітко спланований наступ на українську державність. П'ята колона у Верховній Раді бльокує розбудову держави, реформування економіки, відверто і послідовно зневажає нашу мову. Антиукраїнські проімперські сили цілеспрямовано ведуть підривну роботу проти української держави. Зокрема, організують збір підписів за проведення референдуму з відверто ворожих українській нації питань".

Висловлюючи готовість стати на захист рідної землі, учасники віча зазначили, що загибель студентів під Крутами, це не тільки трагічна помилка тодішньої влади в Україні, котра відмовилась від власного війська, а й історично підтверджена агресивна політика Росії щодо своїх сусідів.

Угода між Україною і Европейським союзом набула чинности

Київ (Р. Р.). — У четвер, 1-го лютого, амбасадор і голова делегації Европейської комісії в Україні Люїс Морено Абаті повідомив, що з 1-го лютого набула чинности тимчасова угода про партнерство і співпрацю між Україною та Европейським союзом. Угоду підписано 1-го червня 1995 року під час відвідин Брюсселю Президентом України Леонідом Кучмою. Европейський парлямент і уряд схвалили угоду, якою створено міцну законну основу для взаємин між Україною та Европейським Союзом.

У комунікаті представництва Европейського союзу в Україні сказано, що угода засвідчує певність обох сторін у важливості дотримання законів, поваги до прав людини, встановлення багатопартійної системи з вільними і демократичними виборами та економічної лібералізації, спрямованої на розвиток економіки.

Угода також сприяє швидкому вході України до Світової організації торгівлі (ВОТ) та налагодженню вільної і чесної конкуренції між компаніями і товарами. Европейський союз є найбільшим торговельним партнером України за межами СНД. Імпорт Европейського Союзу з України у сім разів перевищує український експорт в ЗСА за 1995 рік.

О. Мороз на зустрічі з Л. Албаті висловив задоволення з того, що останнім часом контакти України і Европейського союзу набули чітко окреслених форм і що набула чинности Тимчасова угода про торгівлю та пов'язані з нею питання, підписана Л. Кучмою та головою Еврокомісії Жаком Сантером. На запитання про хід конституційного процесу О. Мороз відповів, що Верховна Рада розпочне обговорення проєкту конституції в лютому і це обговорення не буде кулуарним — до нього буде включено громадськість та всі політичні сили.

Китайці знову можуть нагніватися

Вашінґтон. — Представник Державного департаменту Ніколас Бирнс повідомив, що віцепрезидент Тайвану Лі Юаньдзу дістав візу, згідно з якою він може в період від 3-го до 12-го лютого зупинитися на американській території по дорозі до Гаїті і Сальвадору або назад. Н. Бирнс сказав, що це рішення Адміністрації президента Билла Клінтона „відповідає далекосяжній політиці ЗСА, оскільки ми маємо неофіційні стосунки з Тайванем".

Минулого літа видання в'їзної візи президентові Тайвану Лі Денґвеєві викликало негативну реакцію Пекіну і внесло деякі незгоди в американсько-китайські взаємини. Тоді Китай відкликав свого амбасадора з Вашінґтону і практично припинив усі двосторонні контакти з Америкою.

Н. Бирнс висловив сподівання, що на цей раз китайці не зайдуть так далеко, але, на всякий випадок, закликав їх до „стриманости". На його думку, видання візи є „звичайною формальністю, бо це робилося й раніше".

Та може статися цілком інакше. Декілька тижнів тому Лі Юаньдзу дістав американську візу для поїздки до Ґватемалі. У той самий день, коли тайванський віцепрезидент перебував у ЗСА, китайська влада затримала американського військового аташе, звинуватила його у шпигунстві і вислала з країни.

ЗСА відкликали своїх дипломатів з Судану

Вашінґтон. — З'єднані Стейти Америки вирішили тимчасово припинити свою діяльність в Судані і евакуювати з цієї африканської країни весь свій дипломатичний персонал.

Це рішення прийняте після відповідного прохання амбасадора ЗСА в Судані і безпосередньо пов'язане зі закликом Ради безпеки, щоб Судан видав трьох терористів, причетних до атентату на єгипетського президента Госні Мубарака 26-го червня минулого року.

Як пояснив представник Адміністрації ЗСА, дипломати і їхні родини залишають Судан „з міркувань безпеки". Разом з цим він підкреслив, що це не означає припинення дипломатичних стосунків між двома країнами.

Відомо, що Державний департамент вніс Судан у список тих шести країн, які підтримують міжнародний тероризм. В найближчий час очікується офіційна заява з цього приводу.

Україна виступила з новими ініціятивами щодо договору з Румунією

Київ (УНІАР). — Україна зробила нові кроки у напрямку до підписання широкомасштабного загальнополітичного договору з Румунією, відносини з якою погіршилися минулого року в результаті суперечки навколо острова Зміїний в Чорному морі. Міністер закордонних справ Румунії Мелешкану вважає, що підписання цього договору є пріоритетним завданням і для його країни.

Минулого року Румунія заявила, що звернеться до Міжнародного суду в Гаазі з проханням переглянути територіяльну приналежність острова, а Україна звинуватила Румунію в територіяльних претенсіях.

Українська сторона пропонує вже цього місяця провести шосту рунду переговорів щодо базового договору, а також провести засідання спільної українсько-румунської комісії щодо співробітництва.

Голова делегації українських експертів на переговорах з Румунією і амбасадор з особливих доручень Володимир Василенко на пресконференції 31-го січня висловив сподівання, що українські ініціятиви уможливлять укладання договору з Румунією.

Однією з можливих причин загострення відносин між Україною і Румунією, на думку міністра закор-донних справ останньої Мелешкану, є те, що Румунія стоїть напередодні парляментарних і президентських виборів, які мають відбутися восени. Однак, вважає він, передвиборча кампанія не матиме впливу на підготову міждержавного договору між двома країнами. У розмові з амбасадором України в Румунії О. Чалим перед його від'їздом до Києва Мелешкану сказав, що підписання договору з Україною є пріоритетом зовнішньої політики Румунії в цьому році. О. Чалий вилетів до Києва для підготови зустрічі прем'єр-міністрів двох країн, яка має відбутися на початку березня.

(Закінчення на стор. 3)

Є. Прімаков підготовляє приїзд Б. Єльцина в Україну

Київ (Р. Р.). — У середу, 31-го січня, через Білорусь, в Україну прибув міністер закордонних справ Росії Євген Прімаков.

У четвер російського гостя прийняв Президент України Леонід Кучма. Під час зустрічі сторони обговорили ввесь комплекс українсько-російських проблем.

Є. Прімаков сказав, що російський президент прибуде в Україну не в березні, а 4–5-го квітня. Л. Кучма про це знав раніше із телефонічної розмови з Б. Єльцином. Договір між Україною та Росією цілком готовий до підписання, а з питань Чорноморської фльоти продовжаться інтенсивні переговори. В цьому питанні між українською і російською сторонами існують розбіжності: Україна вважає, що договір між двома державами не треба пов'язувати з питанням Чорноморської фльоти, а Росія вважає, що підписанню широкомасштабного договору має передувати вирішення питання Чорноморської фльоти.

Російський міністер зустрівся також з головою Верховної Ради України Олександром Морозом, прем'єр-

(Закінчення на стор. 3)

Помер П. Бабич, секретар 115-го Відділу УНС

Джерзі Сіті, Н. Дж. — В понеділок, 22-го січня ц. р., після важкої недуги, помер довголітній заслужений секретар 115-го Відділу в Кентоні, Огайо, Петро Бабич. Він був секретарем 115-го Відділу 40 років. За всі роки праці для УНСоюзу він організував членів, точно сповняв свої обов'язки як секретар Відділу та їздив на Конвенції Українського Народного Союзу. Ряди таких

(Закінчення на стор. 3)

Св. п. П. Бабич

МОЛОДЬ НА ШЛЯХУ ДО ЕВРОПИ І ДЕМОКРАТІЇ

Львів. — Представники львівської організації громадського об'єднання „Нова Хвиля" беруть участь у зимовому таборі „Молодь на шляху до об'єднаної Европи та демократії", що почався 27-го січня і триватиме два тижні у польському місті Цешин. Прибула також молодь із Литви і Білорусі. Передбачаються виступи президента Польщі Олександра Кваснєвського, президента Чехії Вацлава Гавела, представників ЗСА, Швеції та інших країн. Учасники акції розглянуть відносини між державою та Церквою, ролю преси тощо.

В Україні

ВЕРХОВНИЙ КОМІШЕНЕР ЦІКАВИТЬСЯ КРИМОМ

КИЇВ. — Сюди прибув верховний комішенер Організації безпеки і співпраці в Европі Монс Ван Дер Стуль, який займається питаннями втікачів і національних меншин. У кабінеті Міністрів України він зустрівся з віцепрем'єром з гуманітарних питань Іваном Курасом. Особливо він цікавиться проблемами Автономної Республіки Крим.

ЗРОСТАЄ ЧИСЛО БАНКРУТІВ

ДОНЕЦЬКЕ. — Представник арбітражного суду области повідомив, що у 1995 році за рішенням арбітражного суду число підприємств-банкрутів зросло втричі у порівнянні з 1994 ро-ком. Понад 70 відс. справ порушили податкові інспекції, 10 відс. — з ініціятиви банківських установ, які намагалися повернути надані кредити.

МІЛІЦІЯ І СЛУЖБА БЕЗПЕКИ СПІЛЬНО ПОБОРЮВАТИМУТЬ ЗЛОЧИННІСТЬ

ТЕРНОПІЛЬ. — Тут 26-го січня відбулася спільна нарада керівництва Міністерства Внутрішніх Справ та Служби Безпеки України. Обговорено питання боротьби з економічною та іншою організованою злочинністю. Участь взяли керівники згаданих служб Хмельниччини, Тернопільщини, Івано-Франківщини, Рівенщини, Львівщини та Волині. Міністер внутрішніх справ Юрій Кравченко вважає, що нарада дасть новий імпульс для обміну інформацією.

КПУ ЗБИРАЄ ПІДПИСИ ЩОДО ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

ЧЕРНІВЦІ. — Перший секретар Чернівецького обласного комітету КПУ і депутат обласної ради Володимир Довгешко заявив, що комуністи України зберуть щонайменше 5-6 млн. підписів для проведення референдуму з основних положень конституції України. За його словами, вже зібрано три мільйони підписів і їх продовжують збирати в усіх областях України. А для проведення референдуму необхідно 3.5 млн. підписів.

ПРОДОВЖЕНО КОНКУРС НА ПАМ'ЯТНИК КОШОВОМУ А. ГОЛОВАТОМУ

ОДЕСА. — Всеукраїнське жюрі конкурсу, очолюване депутатом України Лесем Танюком, отримало три проєкти пам'ятника кошовому Чорноморського козацького війська Антонові Головатому. Жюрі вирішило продовжити термін подання проєктів до 25-го березня. Переможець отримає 10,000 дол. Пам'ятник стоятиме в Одесі. Жюрі звернулося до керівників міста з пропозицією перейменувати Старобазарний майдан на Козацький майдан.

ПРОГРАМУ МАЛОЇ ПРИВАТИЗАЦІЇ ВИКОНУЮТЬ УСПІШНО

ХАРКІВ. — У міському відділі Фонду Державного Майна повідомили, що програму малої приватизації в області виконано у 1995 році на 93.3 відсотка. Із загального числа приватизованих об'єктів викуплено трудовими колективами 94 відс. Решту продано на конкурсній базі. На п'ятьох аукціонах продано 24 об'єкти публічної власности за ціну, що перевищила стартову на 2.6 раза.

А. ФРАНЧУК КРИТИКУЄ ФОРМУВАННЯ КРИМСЬКОГО УРЯДУ

СИМФЕРОПІЛЬ. — Недавній прем'єр-міністер Криму Анатолій Франчук вважає, що коаліційний принцип, покладений в основу формування кримського уряду, є „міною уповільненої дії" і тягне за собою непрофесіоналізм окремих міністрів. Франчук сказав журналістам, що запропонував голові кримського парляменту Є. Супрунюкові свій модель організації уряду, з урахуванням зробленого і наміченим скороченням структури виконавчої влади, однак Є. Супрунюк відкинув його пропозиції. На думку А. Франчука врятувати ситуацію можна, підпорядкувавши кримський уряд Кабінетові Міністрів України.

ПРЕЗИДЕНТ ІНТЕРПОЛЮ ВІДВІДАВ УКРАЇНУ

Київ. — Сюди прибув президент Міжнародної Асоціяції кримінальної поліції Інтерполь Бйорн Ериксон, який водночас є генеральним директором національного управління поліції Швеції.

Гостя зустрів перший заступник міністра внутрішніх справ України Леонід Бородич. Передбачаються зустрічі Б. Ериксона з керівниками України, з генеральним прокурором Григорієм Ворсіновим, міністром юстиції Сергієм Головатим та головою Комісії боротьби з організованою злочинністю Григорієм Омельченком.

В КОМП'ЮТЕРІ Є ТВІР УКРАЇНСЬКОГО ПИСЬМЕННИКА

ЖИТОМИР. — У світову комп'ютерську систему „Інтернет" вперше введено книгу українського письменника. Це книга „Дещо незвичайні оповідання" житомирського письменника Валерія Нечипоренка. Ця книга ще не надрукована, але введена у світову комп'ютерну систему українською і англійською мовами. Щоб познайомитися з книгою, треба лише підключити свій особистий комп'ютер до системи „Інтернет".

В АМЕРИЦІ

У ВАШІНҐТОНІ РОЗПОЧАЛИСЯ нові дискусії на тему законопроєкту про медичне забезпечення, що його запропонували Конгресові у серпні минулого року сенатори — републиканка з Кензас Ненсі Кассебавм і демократ з Массачусетс Едвард Кеннеді. Справа в тому, що на згаданий законопроєкт погодилися члени обидвох партій, а також президент Билл Клінтон. Можливість його кінцевого прийняття існує, а це не до вподоби всій індустрії медичних забезпечень і тому вони почали сильну кампанію проти цього законопроєкту. Вони не погоджуються з точкою зору, що забезпеченеві компанії мусітимуть продати медичне забезпечення тим особам, які втратили групові забезпечення через втрату праці у великих фірмах.

ПОБОЮЮЧИСЬ ПОСИЛЕННЯ терористичних нападів на різні американські торговельні та державні інституції за кордоном, у відплату за ув'язнення в Ню Йорку єгипетського шейка та його співробітників за тероризм, ЗСА намагаються всіми можливими засобами цьому запобігти. Одною із перших акцій, це тиск на Судан через всі можливі інституції, включно з Організацією Об'єднаних Націй, щоб там обмежили діяльність різного роду терористичних угрупувань, які мають там свої бази, з котрих свобідно можуть вести свою діяльність.

ЧЛЕНИ КОНҐРЕСУ З ОБИДВОХ партій намагаються з пропонованого військового бюджету усунути точку, котра примусила б Пентагон звільнити з війська всіх тих, які є носіями вірусу, що спричинює хворобу АІДС. Цю точку, як дискримінуючу, скритикувало велике число осіб обидвох партій, як у Сенаті, так і в Палаті Репрезентантів, але щоб її усунути треба пройти через цілий ряд бюрократичних процедур, а це забирає час.

У СВІТІ

СИРІЙСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ Гафез Ассад відкинув американську пропозицію в найближчий час провести переговори з ізраїльським прем'єром Шімоном Перезом. На думку спостерігачів і експертів, це рішення сирійського лідера не тільки загальмує близькосхідній мирний процес, але й може спричинити резигнацію теперішнього ізраїльського уряду. У Вашінґтоні навіть вважають, що унеможливлення ізраїльсько-сирійських переговорів допровадить до надзвичайних парляментарних виборів в Ізраїлі. І в них може перемогти опозиційний бльок Лікуд, який негативно наставлений щодо ідеї повернення Сирії Голянських пагорбів.

У ШВАЙЦАРСЬКОМУ МІСТІ Давос почалася щорічна зустріч керівників держав, великих підприємців та фінансистів. Світовий економічний форум у відомому зимовому курорті — це місце дебат з приводу найважливіших проблем сучасної політики, економіки і культури. Кляус Шваб, один з організаторів форуму, сказав під час відкриття, що „зустріч у Давосі — це можливість осягнути стан світових справ". У форумі беруть участь 350 провідних політиків і до 1,000 підприємців та банкірів з усіх країн світу.

Шановні читачі!

Щиро дякуємо всім тим читачам, які по одержанню різдвяних карток відразу щедро відгукнулися, переславши замість належности за них свою пожертву на Фонд Відродження України — УНСоюзу. Але є ще дуже багато читачів, які забули, мабуть, або не доглянули це у передсвятковій метушні. Тому до тих шановних читачів звертаємося з гарячим проханням по можности злокити свою пожертву, яка допоможе УНСоюзові нести дальшу поміч Україні у її змаганнях до утвердження своєї незалежности.

Екзекутивний Комітет УНСоюзу

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.
Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Р. Дол і його президентські можливості

Кажуть, що в любові та політиці все є можливим і уважається допустимим. Не хочемо розглядати цього твердження з точки зору любови, але зосередимось на його політичному застосуванні, бо останнім часом воно видається єдиною надією досі передового претендента на номінацію Республіканської партії кандидувати у цьогорічних президентських виборах.

Здавалось би, що сенатор Роберт Дол має всі дані на те, щоб за третьою з черги спробою осягнути свою мету — номінацію Республіканської партії на президентського кандидата, за яку він змагається від самих початків своєї політичної кар'єри у Вашінґтоні, куди прибув ще за часів урядування президента Джана Ф. Кеннеді. Будучи членом партії, яка до сьогоднішнього дня шанує довголіття партійної приналежности, повагу віку, політичний досвід і вміння маневруванням здобувати потрібні перемоги, він не повинен би змагатись за те, що, як багато уважає, йому справедливо належиться. Крім того у Р. Дола вимріяне тло американського політичного героя — він походить із невеликого типового американського містечка, де виростав у атмосфері закоріненого патріотизму та чесної гри, добровольцем зголосився до війська у Другій світовій війні, де був тяжко поранений, але завдяки медицині та його власній наполегливості прийшов до здоров'я та політичного визнання.

Одначе все це у цих його, мабуть, таки останніх змаганнях раптом втрачає свою вартість і то не тільки в очах виборців конкуренційної Демократичної партії, але також і серед прихильників Республіканської партії. Його героїчне особисте минуле не має значення, чесна політична гра уважається застарілим стилем, а досвід вашінґтонського державного мужа — не надто конечним атрибутом. Коли до цього додати його вік і консервативні погляди Республіканської партії у багатьох ділянках американського життя, то це може стати поважним заборолом до осягнення його мрії.

Ба, щобільше, коли виборці, слухаючи минулого тижня виступ президента Билла Клінтона перед Конґресом про стан унії, мали змогу порівняти з виступом сен. Р. Дола, як коментатора Республіканської партії на згаданий президентський виступ, то відразу збагнули чіткість контрасту. Молодий, енергійний та переконаний у кращій майбутності країни Клінтон, який зумів до несподіваного успіху піднести пропоновану республіканцями програму як свою власну, та старший, засмучений та суворо песимістичний Р. Дол, що хоч і намагався підкреслити пусті обіцянки Президента, показався надто неґативною постаттю в порівнянні з Б.Клінтоном. Але це ще не всі проблеми на шляху Р. Дола до осягнення його мрії. Досі з великого гурту республіканських претендентів ніхто особливо не був йому поважною загрозою. Одначе останнім часом швидко на передові позиції вибивається мільйонер Стів Форбс, якого необмежені фонди, а з тим і повсякчасна можливість телевізійних реклям, таки ефективно промощують шлях. І мабуть, у цьому несподівано назрілому суперництві вкінці побачимо, наскільки та кого підтримають республіканці.

Тепер, коли одні і другі галасують про новий стиль молодшого покоління, який у більшості залежить від професійних аґітаторів, телевізійних реклям і спрощених відповідей на складні питання. Взявши це все до уваги та ледве, але все ж таки відчутні внутрішні коливання самих республіканців, то щораз яскравішими стають проблеми, які доведеться Р. Долові розв'язати, поки він зможе виплисти на чисті води та запропонувати свою кандидатуру, як єдину на номінацію від Республіканської партії.

Чи це йому вдасться — покаже час. А як до цього поставляться виборці, мабуть ,нікому не збагнути. Тому , щоб не втратити рівноваги, треба таки пам'ятати про те, що у любові та політиці все можливе!

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи"разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Степан Процик

„З АРХІВІВ ВУЧК, ГПУ, НКВД, КГБ"

Науково-публіцистичний журнал. Видання Національної Академії Наук України (НАНУ), ч. 1, 1994 рік.

Ще у 1992 році у Всеукраїнському Товаристві Політв'язнів і Репресованих у Києві було говорено про заходи українських науковців видати серію дослідчих праць та архівних матеріялів для документування мільйонів невинних жертв політичних репресій „тоталітаристичного режиму". Серія мала б мати гарно придуману гуманітарно-цивілізовану назву — „Реабілітовані історією" і для її здійснення прийшла постанова Верховної Ради та Кабінету Міністрів. Промотором і головою редакційної колеґії серії є член НАНУ, академік Петро Тронько. В межах цього проєкту видано перший журнал, як подано вище. Судячи з композиції і змісту видання, журнал далеко не задовольняє тисячів членів товариства політв'язнів, ані „мільйонів невинних жертв політичних репресій". Залишаючи мільйони жертв поза пляном видання, як статистичне, а не національно-політичне визначення, редактори журналу зарахували репресованими тих, хто репресував, ніби репресивний механізм не мав якогось глузду.

Із розвінчанням Сталіна Нікітою Хрущовим розпочався період регабілітації невинних знищених і репресованих діячів, як популярно говориться — „сталінським тоталітарним режимом". Таке окреслення регабілітаційних процесів звучить віродостойно у відданих режимові власною совістю й душею функціонерів, але не в нормальних підданих їм (функціонерам) обивателів. Тому дійсна ціль репресій і ціль „регабілітації історією" не знаходять у виданні переконливих дефініцій, видаються спекулятивними і залишають простір для укритих інтенцій.

Обмеження до „своїх"

Початково регабілітаційний процес обмежувався лиш до „своїх", тобто репресованих і знищених комуністів іншими комуністами, або системою, яку такі репресовані самі будували і їй вірно служили. Це був внутрішній бизнес комуністів, бо до кінця 80-их років не можна було очікувати регабілітації когось поза сферою антиукраїнського напряму партії: регабілітація була методою внутрішньопартійних розрахунків, спрямованою на оздоровлення кардів для дальшого функціонування партії. Щойно коли формально зліквідовано СССР і зупинено діяльність КПСС, до списка регабілітованих введено інші жертви, переслідування або знищення яких було проведено не на партійній, а на національній підставі. Так зване „відродження історичної правди" і „відновлення незаслужено забутих імен" за рецептою академіка П. Тронька є фальшиве саме тому, що змагання за культурну, релігійну, наукову і політичну незалежність України і репресії за них не вкладались лиш у виміряні внутрішніми компартійними вартостями рамки і не обмежувались до людей науково-дослідницької чи літературної професій; вони визначились у далеко ширшому пляні, серед різних верств суспільства, як реакція на плянову окупантську політику знищення національної самосвідомости, духовости і физичної субстанції українського народу.

16 позицій

Публікація містить 16 позицій, деякі з них по дві і більше статтей. Є статті, які ніяк не відповідають термінові регабілітація, зате ясно спрямовані на прославлення комуністичної системи. Сортуючи перемішаний матеріял тематично, можна визначити такі групи:

*** історична інформативна тематика; репресивна влада Державного Політичного Управління (ДПУ), суперечності у становленні КП(б)У та КПУ, контроля напрямів суспільних, політичних і господарських процесів, провокації й опанування церковних організацій, колонія болгарських комуністів, розвідочні й саботажні дії в тилу ворога, аспект Бабиного Яру, і навіть про УПА (в засягу й концепті „Січі" Бульби-Боровця).** Матеріял документальний, цікавий, директивний щодо влади, ніби невтральний, а на ділі провокативний. Моральний сенс? Документ 1920 року про труднощі управлінь ЧК говорить, що на Правобережжі „розвинулась петлюрівська зараза, бандитизм і отаманщина різних видів", а на Лівобережжі діяла денікінська чорносотенна „зараза". Кого тут регабілітується і чиї „незаслужено забуті імена" повертається молодим українцям: Денікіна, Петлюри, а чи кривавої ЧК?

* документування репресій національних діячів культури: провокації СВУ, СУМ, УВО, УНЦ, справи М. Грушевського і брата Олександра, С. Єфремова, М. Яворського, П. Тичини і брата Євгена, Ю. Кондратюка, М. Волобуєва, о. А. Волошина й інших.

* регабілітація та визнання активних на найвищих республіканських та обласних постах членів ДПУ, комісарів та чекістів. Редакція почала публікацію прізвищ „покривджених" розстріляних чекістів, подаючи наразі 19 прізвищ: 6 невідомої національности, 6 жидів, 4 росіян, 2 українців, 1 білорус. Крім цього „інтернаціоналу" високо оцінено Ф. Слюсаренка та І. Сєрова. Останній, ще живий, керував СМЕРШом і терором супроти військових та цивільних „ворогів народу", боротьбою проти визвольного підпілля та вивозом на Сибір населення. Автор жалує, що за колосальні „успіхи" Сєрову зняли дві зірки з генеральських пагонів.

В доказ ефективности роботи Сєрова і його чекістів редакція надрукувала прізвища розстріляних на початку війни в Тернопільській області 151 особу із звинувачувальними документами і 275 осіб без жодних документів. Осяги Сєрова описані прихильним тоном, а жертви його осягів статистикою. Моральна ідентифікація обох відсутня.

Надужиття механізму

Механізм регабілітації в руках науковців НАНУ надуживається в кланових цілях і не забезпечує суспільству об'єктивних історичних оцінок минулого. Постає тому питання, чому існує така регабілітація і хто зумовив її потребу?

У стосовній літературі (як і названий вище журнал), джерелом злочину в препаруванні жертвам фантастичних звинувачень і вироків вважається: „період тоталітаризму", „сталінське правосуддя", „правляча еліта", „злочини тоталітаризму", „політичне керівництво", „сталінська казарменна система". Весь цей евфемізм має за ціль закрити перед свідомістю суспільства дійсних злочинців інституційно та персонально, за прізвищем та національністю, і не назвати злочинної природи комуністичних партій у ґеноцидних практиках. Теза, що винен якийсь неокреслений „тоталітаризм", або сам лиш Сталін, не личить званню високого науковця, яких безліч маємо в НАНУ. Російські інтелектуали (К. Столяров, Д. Волкоґонов) правдивіше виявляють суть кровожадности комуністичних лідерів твердженням, що різниця між ними (Сталін, Берія, Маленков, Молотов, Хрущов, Андропов) у тому, хто більше пролляв невинної крови. На підставі архівних документів ген. Волкоґонов у тритомовій дослідній праці виявив, що характерні для Компартії повсякчас злочинні тероризм і кровожадність походять від Леніна, Троцького і послідовника Сталіна. Українські вчені цього ще не відкрили і тупцюють лиш навколо Сталіна, бо це, виявляється, безпечно; вони свідомо замовчують антинародний характер системи, спрямованої на знищення української національної самосвідомости і невдало відвертають відповідальність за злодіяння від тих кадрів, що ще сьогодні мають ціль реанімації Компартії і відновлення СССР.

Змішання елементів

Репресії комунізму і тих сил, яким він служив, не були вислідом абсурдних звинувачень, але звинувачення були вислідом точної цілеспрямованости керівництва КПСС. Програма „Реабілітовані історією" не повинна тупцювати навколо методів репресії і займатися тим, хто, кому і як в потилицю стріляв, але чому стріляв!

Зрозуміло, мотивом „скривджених історією" чекістів було ідеологічне запаморочення, агресивна конкуренція за пости і паніка перед зовнішнім ворогом. Але ця оскаженіла внутрішня партійна ситуація не мусіла мати відношення до національного розвитку України. Гріх публікації в тому, що редакція не провела ясної межі між злочинами внутрі партії і злочинами партії супроти української нації. Бож В. Балицький мав свої мотиви „належати до контрреволюційної організації і служити ворожій розвідці", а М. Грушевський мав свої. Ототожнювати їх аж ніяк не науково, ані не історично. Змішання цих двох мотивуючих елементів совєтської дійсности і моральне зрівняння розстріляних „почесних чекістів" з розстріляними подвижниками національної ідеї безіменним тоталітаризмом належить до кланових зацікавлень академіків НАНУ.

Дорогі наші читачі!

І відразу поправляємо себе: „Дорогий наш читачу!" Бо хочемо, щоб це звернення сприймалося і розумілося як підкреслено персоналізоване. Адже ж читацька авдиторія „Свободи" — це не якась окрема група, не громада, хоч і вкладаємо у це слово дуже позитивний зміст, і тим більше не маса, а таки осібні українці, особистості, які читають газету не зі самої тільки цікавости, а тому що прочитане, в кожному конкретному випадку, в кожному живому серці і в кожній небайдужій до світу, передусім до України, свідомості, знаходить гарячий відгук.

Перш за все звертаємося до старших віком читачів — до тих, перед чиїми очима і при чийй активній участі пройшло багато подій у соборному житті українсько-американської громади. Огляньмося хоч би на останнє півстоліття. Згадаймо, скільки гідних поваги та подиву проєктів здійснено! Яких величезних зусиль, інтелектуальних, духових, фінансових, ті проєкти потребували! Поставали нові церкви, народні доми, наукові і культурні центри, школи українознавства, спортові осередки, молодечі оселі. Ви знаменито сповнили свій святий обов'язок перед усіма наступними поколіннями американських українців. А „Свобода" була при цьому постійною трибуною ваших ідей, вашої солідарности, вашої любови, щирим посередником і координатором у тих ваших велетенських зусиллях. Йшлося про загальне добро!

Звертаємося далі до ваших дітей та внуків, серця яких ви навернули до далекої України, і які, з постанням незалежної української держави, в різні способи — в тисячі способів! — сприяють її розбудові. Вже ось п'ятий рік наш щоденник рідко в якому числі не повідомляє про діяльність якогось з безлічі фондів, якоїсь з безлічі фундацій, про жертвенну працю середніх віком і молодших американських українців в Україні.

Нарешті ви, діючи через „Свободу", а „Свобода", діючи через вас, здійснили тисячі збірок на хворих дітей з України — це також високопатріотична, „зареєстрована" не тільки на землі, але й на небесах праця.

Але сьогодні „Свобода", єдиний україномовний щоденник поза Україною, просить за себе. Якось сталося так, що ви були щедрими для всіх, а тим часом ваша рідна газета залишилася поза увагою, поза конкретним піклуванням з боку загалу. Не служачи самі собі, а вам, намагаємося продовжувати давні традиції — зокрема щороку видаємо альманахи, пропонуючи в них зібрані протягом року найзмістовніші матеріяли. Й от останній наш альманах став, з огляду на високі поштові видатки, тяжкою проблемою. Підставте ваші плечі! „Свобода" — це ви всі, її душа — це ваша соборна душа, її зміст — то зміст вашого життя, її цілі — ваші цілі. Найвищий час її підтримати, щедро підперти її пресовий фонд! Щоб, всупереч тяжким фінансовим умовам, газета далі жила і діяла разом з вами і для вас.

Члени Редакції

Ганна Черінь

Арґентині

(експромт)

Я вітаю пишну Аргентину!
В ній знайшла таке багатство тем!
Осінь тут іде весні в заміну,
А мені приснився чорнозем...

Де ж тут спільний віднайти знаменник?
Під смаглявим сонцем на лиці,
Якось тут вмостився наш вареник
І смакують наші голубці.

Люди різного звання і рангу:
Щось подібне, ну, а щось не так...
Арґентину визначає танґо,
Україну вславлює гопак.

Кольори блакитно-білі. Гей-бо,
Серед них є жовте й голубе.
Пишний квіте сейбо, а присей-бо —
Соняшник не гірщий за тебе.

Мальовничі ріки та озера...
Ґварані дають мені жалю...
Арґентино чарівна, Te quiero!
Україно, я тебе люблю!

Буенос Айрес, 1-го квітня 1995.

Ганна Черінь

ФЕРІЯ

I

Часто мене запитують, з більшою чи меншою мірою заздрости:

— Чи є ще таке місце на землі, де ви не побували?

— Більше таких місць, де на бувала, ніж таких, де хоч ногою на берег ступила.

А запитують мене ті, що самі їздять в далекі краї на кілька місяців і почуваються там, як удома. І саме тому не помічають того, що можна схопити в короткій бюджетній екскурсії. Новизна через кілька днів перестає вражати й захоплювати.

Де я ще не бувала?! От, наприклад, в Арґентині, з котрою здавна зв'язана літературно-особистими справами. Серед нас, у Північній Америці, є багато українців, що у скрутний час покинули Арґентину — дехто вже й забув її...

Одного разу знайомі моїх знайомих, що гостювали на Фльориді, запросили мене:

— Приїдьте до нас у квітні на ферію.

Я сприйняла це як жарт. На яку таку „ферію"? І чому в квітні, коли тепер уже лютий, отже, за яких два місяці? Ці арґентинці на чверть століття молодші від нас, то їм так легко злетіти, як було нам у їхньому віці, але тепер ми поважчали.

Проте це були не жарти. Ферія — як би її перекласти нашою мовою — ярмарок книжок. Але слово „ярмарок" має базарний присмак. На ярмарку продаються глечики, свині й коні, маківники й бублики і запіканка. Колись у Ню Йорку був наш літературний ярмарок. Довірливі письменники думали там свої книжки продавати, але тому, що на ярмарку є попит на глечики, свиней і маківники, книжки лишилися недоторканими. Не так у Арґентині. Може тому, що телевізійна техніка і „медія" трохи позаду, та й уряд слідкує за „пристійністю", люди читають книжки. А як є кому читати (і слухати), то й писати хочеться. І видавництва, і книгарні не порожні, і театри та концертові залі заповнені. Ну і тому щороку є „ферія", духовий ярмарок, Свято Книжки. Цього року це було 21 ферія, а українці вже восьмий рік ставлять на ній свій павільйон.

Щорічна ферія — на рівні державного свята. Її відкриває президент, виголошується низка патетичних промов (арґентинці люблять говорити довго й пишно). Всі видавництва Арґентини і багато закордонних виставляють видавничі досягнення, письменники презентують свої нові книжки, торгівці замовляють нові видання, а люди натовпом мандрують по виставках, цікаво перелистують книжки — і купують їх, хоч кошти тут, може, вищі від північноамериканських.

Отож, громада українців запросила мене репрезентувати на ферії українських письменників. Як і де саме — мої молоді, енерґійні друзі не морочились розповідати. Натомість дали мені офіційні правила участи в ферії, де за „місце" треба було багато платити, а головне — побудувати павільйон згідно з правилами „ферії". Я злякалась: як же я все це зможу зробити?

— Не турбуйтесь. Ми забули вам сказати, що все це зробить українська громада. Ваша справа — гарно усміхатись, казати „буенос діас" і „ґрасіяс" і виголосити кілька промов еспанською або українською мовою.

— А про що говорити?

— Тема 21 ферії — „Від автора до читача". От про це й говоріть. Офіційне запрошення повідомляє, що господарями української виставки є українська амбасада, Асоціяція „Україна" і Асоціяція українсько-арґентинських ґрадуантів вищих шкіл (головою є Анна-Марія Лівша, що разом із своїм чоловіком Миколою запросили мене). На їхніх плечах і лежала величезна вага організації й розрахунків за виставку (кошт 7 тисяч пезів). Наші господарі днювали й ночували на ферії. Студенти-будівельники робили помилки — в Анни-Марії безперервно боліла голова з турбот. Нарешті все якось втовклося в призначені норми. З України приїхали, від товариства „Україна", завідувач відділу культури Андрій Макаренко з помічниками, з величезними валізами „сувенірів", а з видавництва „Мистецтво" — заступниця директора Ніна Прибєга з 500 книжками, в основному — розкішно розмальованими „подарунковими" екземплярами. Мав приїхати й депутат Богдан Горинь, але йому відмовив уряд України: мовляв, ти в останній час забагато гастролював, треба й вдома посидіти.

Ганна Черінь читає свій вірш „Арґентині". Перекладає на еспанську мову Леонід Голоцван.

(Продовження буде)

Д-рові Є. Федоренкові — 65!

Вітаємо з новим почесним званням громадянина — сеньйора, дорогий і шановний наш ювіляте! Нехай здоров'я, щастя й успіхи будуть постійними супутниками у дальшому житті й діяльності на полі науки і шкільництва.

...Як швидко час минув. Адже, здається, так недавно вперше зустрінулись ми в Лондоні. Познайомились і до сьогодні ніколи навіть не посварились. Навпаки, завжди була злагода у нас і між нами. І подумалось, а чому? Одверто кажучи і саме знайомство з приємністю згадується. Було це в Лондоні, Англія, в 1952 році, коли з Лювенського університету, Бельгія, приїхала група українських студентів на свій з'їзд. Серед них був Євген Федоренко. Кілька разів ми побували в його товаристві разом з Віталієм Бендером. Обом нам подобався завзятий пластун і керівник Студентського Руху. Розпитували про його життя і довідались чимало цікавого, а саме, що народився він 28-го січня 1929 року. Закінчив перед війною між Совєтським Союзом і гітлерівською Німеччиною три кляси Люботинської початкової школи. Далі не можна було ходити, бо під час німецької окупації школи були закриті. До того голод в 1941-42 роках змусив підлітка допомагати родині. Пробудився інстинкт і вміння „промишляти". Купував і продавав досить вигідно різні речі. Саме цим допоміг родині пережити страшні часи. Родина врятувалась! Від голоду врятувались та не врятувались від вивезення на примусову працю до Німеччини. Німці вивезли всю родину.

Після закінчення Другої світової війни родина вирішила не повертатись до совєтської України. Залишились в Німеччині, в американській зоні. Шістнадцятилітній юнак хотів вчитись і родина сприяла цьому. Жили в таборі ді-пі Пассау, Баварія. Здав іспит зразу за два роки в 1945 році, і також в 1946 році. До речі там не було української гімназії, але була російська і Євген вчився в цій школі. Був у нього тоді напарник Гриць Неліпа, з яким створили юнацький гурток Пласту під назвою „Тигри". Євген став гуртковим. Пізніше, розкоштувавши працю в Пласті, почав творити інші гуртки. Більше того, об'єднав їх в курінь ім.

Д-р Є. Федоренко

Богдана Хмельницького. І його обрало товариство курінним! Був тоді Євген в таборі Пассау також головою Міжнародного клюбу молоді. Не забував і спорту. Грав у німецькій дружині софтбол, таборовій (міжнародній) у футбол, шахи і пінґ-понґ.

Восени 1946 року за допомогою інж. Іллі Демиденка і Світозара Драгоманова Євгену вдалось переїхати до табору в Реґенсбурзі, де була українська гімназія. Перегодя туди переїхала й вся родина. Молодий Євген навчався там в українській гімназії, керував пластовим курінем ім. Богдана Хмельницького, грав у футбол в дружині „Бескид" і „Ч. Січі", а також в шахи і пінґ-понґ тощо. Під кінець 1947 року з родиною переїхали до Бельгії, щоб уникнути насильної репатріяції до СССР. У 1948 році Євген повернувся до Німеччини і екстерном здав матуру в українській гімназії в Ганновері. Згодом дістав стипендію і навчався в Лювенському католицькому університеті в Бельгії (1949-55 роки).

Будучи студентом, належав до старших пластунів. У 1952 році Євгена Федоренка обрано головою НаСУС (Національного Союзу Українських Студентів Бельгії, і перебирали аж до виїзду в 1955 році до Америки).

Навчання в Лювенському університеті закінчив в 1955 році. Одержав диплом маґістра з політичних і дипломатичних наук. Його дипломна праця була під назвою „Україна і мирна конференція в Парижі 1919—23 роки". Отримав Євген також і посвідчення про спеціялізацію в ділянці політичної економіки.

Був непосидющий молодий науковець основоположником Демократичного Об'єднання Українських Студентів; належав до европейського відділу ЦК ОДУМ. В 1954 році вперше зустрінувся в Бельгії з письменником і політичним діячем Іваном Багряним. З того часу втримував тісний зв'язок з ним до останніх днів життя цієї великою людини.

У Лювені було створено і Євген очолював студентський осередок УРДП. А в 1955 році на V З'їзді УРДП Євгена обрано було (наймолодшим!) членом Центрального комітету УРДП. Пізніше став членом Секретаріяту. В 1968-69 роках очолював Директорію в Секретаріяті УРДП, коли голова В. Гришко і генеральний секретар УРДП М. Степаненко зрезиґнували. Намагався затримати єдність в лавах УРДП, але коли дві фракції створили „дві УРДП" в 1969 році, тоді Євген залишив лави УРДП.

Прибувши в другій половині 1955 року до ЗСА взяв участь в ювілейному V З'їзді ОДУМ Америки. Обрали його головою Президії з'їзду, а потім головою Центрального комітету ОДУМу. На цьому становищі перебував десять років, аж до 1965 року. Потім був керівником курсів українознавства, курсів на бандурі на оселі ОДУМ.

До журналу „Молода Україна" почав писати ще з Бельгії.

З приїздом до ЗСА Євген почав продовжувати свою освіту. Поступив до Фордгамського університету в Ню Йорку. Закінчив його з дипломом маґістра з слов'янських мов і літератури.

В 1962-63 році почав студіювати в Нюйоркському університеті у відділі слов'янських мов і літератур. В 1969 році закінчив усі курсові вимоги і став кандидатом на докторський ступінь. При цьому ж університеті з весняного семестру 1963 року Є. Федоренко розпочав працювати як викладач мови і літератури. Ставши докторантом, Є. Федоренко почав спеціялізуватись на філософському факультеті Українського Вільного Університету в галузі славістики і в 1971 році одержав ступінь доктора філософії. Тема дисертації „Михайло Коцюбинський як новеліст у зрілому періоді своєї творчости". Від 1964 року працював як викладач мови і літератури в Ратґерському університеті, а влітку від 1972 — в Українському Вільному Університеті.

В 1971-72 навчальному році почав викладати в школі українознавства, а від навчального 1972-73 року став директором і є ним по цей день.

В 1973 році був обраний до Управи Шкільної Ради при УККА. Був головою Видавничого комітету Шкільної Ради і заступником голови Управи. Він опрацьовував усі видання Шкільної Ради, наприклад „Слово рідне", підручник для англомовних учнів „Княжа доба", програми Шкільної Ради тощо. В 1983 році його обрали головою Шкільної Ради і є ним до цього часу. Від 1978 року є редактором журналу „Рідна Школа", членом Ради Координаційного Комітету Допомоги України (ККДУ), членом Комітету допомоги школам України, член Приятелі Руху, Ню Джерзі-Північ.

Від 1989 року займається допомогою школам, вчителям, освітнім установам, бібліотекам, університетам в Україні підручниками і книжками. Був ініціятором видання пудручників в Україні для національних шкіл і університетів. І сам став співупорядником фундаментального твору „Українське Слово". Хрестоматія української літератури і літературної критики XX століття". Вийшло вже три томи, незабаром має появитись чет-вертий том.

Належав д-р Є. Федоренко до Української Американської Асоціяції Університетських Професорів і очолював Конференцію Українських Центральних Професійних Товариств в Америці. Був членом Виконавчого органу УНРади, Політичної Ради та Екзекутиви УККА.

Крім всього згадано д-р Є. Федоренко має неабиякий журналістичний досвід: кореспондент українського відділу „Голосу Америки" 1969-76 роки; редактор літературно-культурних передач. Літературні псевдоніми: Євген Слобожанин, Євген Берловський.

Був співробітником „Радіо Свобода" (1962-65), редактор щоденника „Свобода" (1978-80) та видання „Мова про мову", сторінки культури української мови у щоденнику „Свобода".

Має багато опублікованих статтей і книжок українською і англійською мовами.

Громадська діяльність д-ра Федоренка проявляється в різних професійних і наукових організаціях та установах: голова Управи Шкільної Ради, член Об'єднання Письменників „Слово", Спілка Українських Журналістів, УВАН, НТШ, ККДУ та багатьох американських професійних оргаізацій. У вересні м.р. його обрано членом Спілки Письменників України.

Біографічні довідки д-ра Євгена Федоренка подані в численних виданнях, серед них: „Notable Americans of the Bicentennial Era", "Ukrainians in North America".

Микола Вірний

Україна...

(Закінчення зі стор. 1)

На пресконференції в Києві О. Чалий наголосив, що, поперше, звернення Румунії до Міжнародного суду у справі острова Зміїного можливе тільки за взаємною згодою Румунії й України і, подруге, говорити можна в даному випадку лише про „уточнення зовнішньої лінії континентального шельфу економічної зони". На думку, О. Чалого, суперечки щодо острова не існує і тому немає підстав для звернення до суду. Поки не буде укладено договір, що підтвердить непорушність існуючих кордонів, не можна навіть вести мову про їх уточнення, вважає амбасадор України.

Головне, що потрібно зрозуміти, наголосив О. Чалий, так це те, що „проблеми треба вирішувати, бо ми приречені бути сусідами".

Банк відновляє піддержку для Менор Коледжу

Сестра Кекилія (зліва) приймає чека від С. Нікелсон.

Дженкінтавн, Па. — Сузанна НІкелсон, директор маркетінґу Абінґтон сейвінґс банку, недавно відвідала Менор Джуніор Коледж, щоб вручити президентці коледжу, Сестрі Марії Кекилії Юрасінській, ЧСВВ, чек на суму 1,000 дол. Вручаючи цей даток, С. Нікелсон зазначила, що Абінґтон сейвінґс банк вже давно визнав важливість праці коледжу в освітньому житті Делавар Веллі.

„Ці фонди є для піддержки цілої академічної програми школи, яка служить студентам у нашій громаді", — сказала Нікелсон.

Одержуючи цей дар, Сестра Марія Кекилія, згадувала „велику щедрість" покійного Джорджа М. Гарбісона, колишнього президента Абінґтон сейвінґс банку і хвалила теперішнього президента Роберта В. Вайта за його постійне зобов'язання до високоякісної освіти і Менор Джуніор Коледжу.

В додатку до відновлення загальної піддержки, Сестра Кекилія сказала, що Рада довір'я у Абінґтон сейвінґс започаткувала у травні 1995 року річну стипендію в пам'ять Дж. Гарбісона.

Клюб Сеньйорів при праці

Це вже в природі людини бути в громаді, де може поділитися думками з другими, та перевести час на приємних розмовах і в той спосіб хоч на хвилю забути про свої домашні справи. Навпаки, самітність має дуже поганий вплив на людину, її пригноблює, відчужує від інших.

Беручи це все до уваги управа Клюбу разом з управою т-ва Самопоміч в Ню Йорку рішилися на певний експеримент, започаткувати раз на місяць сходини-зустрічі своїх членів, щоб поговорити про напрям праці, яка дала б певне відпруження у зустрічі з іншими. Із теоритичних задумів прийшло до практичного діла. І вже на протязі двох зимових місяців, відбуто дві вечірки, одна передсвяточна з кінцем листопада, а друга 20-го січня ц. р. Найважніше при таких влаштуваннях це співпраця, та довір'я. У нашому випадку, треба підкреслити ту гармонійну єдність Клюбу сеньйорів під головуванням Ю. Штогрина, та т-ва „Самопоміч" під проводом Наталії Думи. Не менша заслуга також у відданості членів обидвох управ, які завжди готові допомогти, щоб наші вечірки були успішними. Тут головне завдання спочиває на праці імпрезової Наталії Білоус, яка у співпраці з іншими жінками улаштовує смачні перекуски для присутніх.

Важливою справою таких зустрічей це програма, де людина почувалабся свобідною та мала можливість висказувати свої думки. Це все взято до уваги, і, щоб такі імпрези були успішними у майбутньому вирішено включати до програми короткі фейлитони на різні справи, спогади, розповіді, жарти, співи і т. п. Шкода, що мала кількість членів брала участь у тих вечірках. Фейлитон на тему біжучих справ прочитав один із членів клюбу. Приємно було побачити той розмах жінок у розповідях різних, веселих жартів, які відразу піднесли настрій присутніх. До таких належить Надія Савчук, Ольга Літепло, Наталія Дума, Наталка Білоус, С. Ганущак і В. Харук розповіли про старі, нині призабуті різдвяні віншування. Треба ствердити, що атмосфера весела, приємна. Віримо, що участь на майбутнє збільшиться. До буфету причинилися крім імпрезової Н. Білоус, Н. Дума, О. Літепло, М. Шепарович, С. Салдан, О. Лопатинська, С. Гуме-нюк, Ю. Копчинська, В. Ха-рук. Імпреза тривала біля трьох годин. На кінець від кредитівки подякував В. Оберишин, бажаючи успіхів у дальшій праці. Ю. Штогрин від Клюбу дякував всім за влаштування таких зустрічей та просив про дальшу співпрацю. Імпрезова, Н. Білоус подякувала всім тим, які причинилися до успіхів наших вечірок.

У веселому настрою присутні розійшлися до своїх домів.

О. М.

У ЯПОНІЇ з перших днів лютого почалася чергова місячна масова кампанія під гаслом „За повернення північних територій", тобто чотирьох невеликих островів курильської мережі, які у висліді Другої світової війни Совєтський Союз відібрав від Японії. Ця кампанія відбувається вже 10 років, двічі на рік — у лютому і серпні. Мільйони японців у всіх містах країни носять транспаранти зі закликами перебрати південні Курильські острови під юрисдикцію Токіо.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Японії Рютаро Гашімото сказав у розмові з журналістами, що докладе всіх зусиль, щоб саме в Японії в 2002 році відбувся чемпіонат світу з футболу. Р. Гашімото дав до зрозуміння, що звернеться з особистими листами до кожного з членів виконавчого комітету Міжнародної федерації фуйбольних асоціяцій і попросить їх при голосуванні віддати перевагу Японії, а не Південній Кореї, яка також хоче стати господинею першого в третьому тисячолітті футбольного чемпіонату світу.

Є. Прімаков...

(Закінчення зі стор. 1)

міністром України Євгеном Марчуком, міністром закордонних справ Геннадієм Удовенком.

На зустрічі з О. Морозом Прімаков зазначив, що відносини між Україною і Росією вплинуть на стабільність не лише в Европі, але й у світі. За словами російського міністра, у зовнішній політиці Росія надає великого значення зближенню економік держав, які входили до СССР, але цей процес не повинен перешкоджати їхній суверенізації. Відносини з Україною є і залишатимуться пріорітетними для Росії.

О. Мороз відзначив важливість того факту, що в ранзі міністра закордонних справ Росії Є. Прімаков одну з перших візит здійснив до Києва.

Справа в тому, що Є. Прімаков народився в Києві в жовтні 1929 року. Закінчив Московський інститут сходознавства та аспірантуру Московського університету. Він доктор економічних наук. Працював заступником головного редактора радіо і телевізійного мовлення СССР у 1956–62 роках. Пізніше до 1970 року працював заступником редактора газети „Правда". Від 1970 до 1977 року — заступником директора Інституту світової економіки і міжнародних відносин Академія Наук СССР. У 1985–89 роках — директор Інституту світової економіки, член Президії СССР. У 1990 роках — член Президентської ради СССР, пізніше — перший заступник голови КҐБ СССР і начальник Першого головного управління, директор Центральної служби розвідки СССР. Від грудня 1991 року — директор Служби зовнішньої розвідки Росії. У січні 1996 року призначений міністром закордонних справ Росії. В Україні його приймають з особливою увагою, а приїхав він на запрошення міністра закордонних справ України Г. Удовенка.

Помер...

(Закінчення зі стор. 1)

відданих працівників УНСоюзу рік за роком зменшаються і тяжко їх знову заповнити.

П. Бабич виховав в патріотичному дусі своїх дітей. Оксана Бабич-Імаріні зрозуміла потребу та зголосилася перебрати пост секретаря 115-го Відділу, а її чоловік Сальватор буде заступником секретаря. П. Бабич був не тільки активним союзовцем, але уділявся при церкві св. Миколая в Кентоні, СУМ та місцевому УККА. Він брав участь в усіх допомогових акціях для бідних дітей.

Народжений в Арґентині П. Бабич виховувався в Україні, а переїхавши до Америки в 1954 році включився в громадську працю. Залишив дружину Марію та три доньки — Олену, Оксану та Любу з мужами і трьох внуків. Лишилася теж його сестра Анна та два брати в Україні.

Похоронні відправи відбулися в п'ятницю, 26-го січня, в українській католицькій церкві св. Миколая в Кентоні.

Відбудеться презентація австралійського тому ЕУД

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці та Фундація Приятелів Енциклопедії України влаштовують презентацію „австралійського" тому енциклопедії української діяспори під редакцією акад. Василя Маркуся.

У презентації участь візьмуть голова комітету Володимир Баранецький, голова НТШ Леонід Рудницький, заступник редактора Володимир Трощинський з Києва, технічний редактор Костянтин Кейданський з Києва та головний редактор В. Маркусь.

Презентація відбудеться у суботу, 24-го лютого, в будинку НТШ, 63 Четверта аве. в Ню Йорку. Початок о 5-ій год. вечора.

САНДРА ДЕЙ-О'КОННОР, одна із суддів Верховного суду ЗСА, минулого вівтірка, 30-го січня, під час їзди на лещатах у Сан Веллі, Айдаго, мала нещасливий випадок і зломила праве рамено. Про це засоби масової інформації повідомив один із лещатарських охоронців Ґеррі Смит.

У ЧЕТВЕР, 1-ГО ЛЮТОГО, у Вашінґтоні заблисла іскорка надії про можливе відновлення переговорів про збалянсовання державного бюджету. До таких оптимістичних міркувань причинилася зустріч республіканців і демократів з Сенату і Палати Репрезентантів, а ще більше натяк спікера Нюта Ґінґріча, що він готовий погодитись на менші вимоги щодо зниження податків.

У глибокому смутку повідомляю родину і знайомих, що 4-го лютого 1996 р. помер на 91-му році життя

бл. п.

НИКИФОР МАНДЮК

ПОХОРОН — в середу 7-го лютого 1996 р. о год. 9:30 ранку з церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку на цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибитий

брат — ВОЛОДИМИР

Ділимося сумною вісткою, що дня 2-го лютого 1996 р. упокоївся в Бозі

бл. п.

ЗЕНОН ФЕДЕВИЧ

народжений 1912 р. в Варяж, Сокаль, Україна.

ПОХОРОН — 5-го лютого 1996 р із Anderson McQueen Funeral Home в Ст. Пітерсбурґ, Фльорида.

Залишив в глибокому смутку

дружину — ЕВГЕНІЮ
сина — АНТОНА з дружиною і дітьми в Бразилії
дочку — ІРЕНУ з чоловіком і дітьми в Канаді.

Округа Південного Ню Йорку відзначила 70-ліття СУА

В неділю, 12-го листопада 1995 року, в Українському Клюбі у Вотервліт, Н. Й., громадянство Олбанської Округи зібралося, щоб відсвяткувати 70-літний ювілей СУА. Свято підготовили Окружна Управа СУА Округи Південного Ню Йорку і 34-ий та 99-ий відділи. Програму виконали діти світлички, яка є під опікою 99-го Відділу СУА вже 19 років, діти і внуки членок СУА. Хор під орудою диригента Ярослава Кушніра, який існує при 99-му Відділі СУА, підсилили членкині 34-го Відділу. Сцену дуже оригінально прибрали членки 99-го Відділу Віра Кушнір і Орися Калка. На головній стіні видніла велика емблема СУА, дати 1925-1995 і числа відділів, що належать до нашої Округи, а довкруги звисали вишивані рушники.

Свято відкрила голова Округи Південного Ню Йорку Дозя Кушнір. Привітала отців, членок СУА, гостей і дітей. Коротко подала історію СУА від його заснування і досягнення за 70 років. Згадала одну з засновниць СУА, св. п. Олену Лотоцьку, і голову 34-го Відділу св. п. Євгенію Шанц, яка відійшла у вічність три тижні перед нашим святкуваннями, на якому мала бути відзначена грамотою за 15—літнє очолювання 34-го Відділу СУА, і просила всіх присутніх в однохвилинній мовчанці вшанувати її пам'ять.

Отець декан Марущак виголосив патріотичну, відповідну до хвилини молитву. Хор започаткував програму молитвою „Богородице Діво”, муз. М. Федорова, і гимном СУА. В дальшій частині програми присутні вислухали виступ дітей світлички, збірну деклямацію „Ми діти українські” і пісню „У лісі на полянці”. Дітей підготовила Наталка Верзол. Діти і внуки союзянок 34-го і 99-го Відділів — Микола і Ляриса Гіберт, Таня і Андрій Кифор, Христя Лоґан, Михайло і Тоні Пасинелла, Володимир Петро, Адам Ракочий, Зеня Скалій, Євген Спяк, Ляриса і Олена Тисяк виконали деклямації „Ми всі діти українські” (О. Шкрумеляк), „Ми не даруєм” (В. Каплун), „Хто ми”? (М. Підгірняка), „Україні” (М. Підгірянка) і пісню „Мамо моя” (муз. Гайворонського). Дітей підготовили: Галина Лоґан, Зеновія Білас і Ярослав Кушнір. Стефан Калка виконав на гітарі пісні: „Сходи до неба” і „Солодке дитятко Якова”. Танок — дует „Дощик” виконали Ляриса Калка і Зеня Скалій. Хор виконав пісні „Рідна мати моя” (П. Майбороди) першу пісню і „Зоре моя вечірняя”.

Святочний референт виголосила Зеновія Білас, культурно-освітня референтка Округи Південного Ню Йорку. Вона чітко з'ясувала початки жіночого руху. Жіноцтво, відчувши потребу протиставитись тому загальному поняттю, що, мовляв, жінка є менш важливою одиницею в суспільстві чи родині, почало гуртуватись і спільно впливати на необхідні зміни.

Світовий організований рух та його боротьба за зрівняння у правах жінок із чоловіками мав свої початки в Англії на переломі 19-20 сторіччя. Цей рух поширився на Західню Европу і до З'єднаних Стейтів Америки.

Український жіночий рух виник із таких самих причин, як жіночі рухи взагалі, не тому, що у жінок була примхлива забаганка, а тому, що вони хотіли стати рівноправними членами свого суспільства.

Зеновія Білас підкреслила, що таке саме почуття керувало українським жіноцтвом в Америці. Жінки почали гуртуватися при церквах, а згодом вирішили створити спільну централю, щоб їх єднала. В травні 1925 року у Вашінґтоні відбувся з'їзд Міжнародної Ради Жінок. Після цього українська делеґація влаштувала жіноче віче в Ню Йорку, на якому виникла думка, щоб окремі товариства об'єдналися в одну централю і прийняли назву Союз Українок Америки. Першою головою Організації Союзу Українок Америки стала Юлія Шустакевич, її наступницями були: Юлія Ярема, Олена Лотоцька, Анета Кмець, Анастазія Ваґнер, Стефанія Пушкар, Лідія Бурачинська, Іванна Рожанковська, Марія Савчак і діюча голова Анна Кравчук.

Далі доповідачка окреслила багатогранну діяльність СУА і великі осяги за 70 років. Це вперше в історії українського жіночого руху самостійна соборна центральна жіноча організація відзначає сімдесятиріччя свого існування. Свої здобутки завдячує СУА праці і посвяті багатьох поколінь жінок. Пов'язуючи минуле зі сучасним, організація кладе основи під майбутнє. Наша українська нація житиме так довго, як довго у грудях української жінки — матері битиметься українське серце. Закінчуючи свій реферет, Зеновія Білас підкреслила, що СУА відзначає свій 70-літній ювілей з почуттям сповненого обов'язку.

З черги Люба Мандзій виконала на чело Сонату ре-мінор, муз. Кореллі. Реферет в англійській мові підготовила Христя Кифор, а відчитала Галина Лоґан. По рефереті виступила з рецитацією вірша У. Кравченко „На новий шлях” Марійка Бойчук. На закінчення мистецької програми хор відспівав „Полтавський рушничок”, — муз. Т. Середи і „Сину, вже качки летять”. До успіху імпрези, головно хорових точок, причинився акомпаніямент недавно прибулої з України проф. музики Галини Годзілевської.

На кінець голова Окружної Управи Дозя Кушнір подякувала о. дек. В. Марущакові за проведення молитви, всім виконавцям мистецької програми, доповідачкам, диригентові хору, за фортепіяновий супровід, за прибрання сцени, та всім, хто причинився до успіху програм, і присутнім гостям, що прибули на наше свято. Свято закінчено відспіванням національного славня „Ще не вмерла Україна”.

Присутня

Вшанування пам'яті Владики І. Бучка

У „Свободі”, з суботи 20-го січня ц. р. була дуже гарно написана стаття про працю духовного провідника і опікуна скитальців на Европу Владики Івана Бучка.

Я хочу додати про велику працю, яку провів Владика для українського студентства в Німеччині, виєднуючи стипендії в Папи і в Східній Конґреґації в Римі.

Справами стипендій зайнявся вже тепер покійний проф. д-р Зенон Кузеля, створюючи Комісію Допомоги Українському Студентству (КОДУС). В нього я працювала аж до виїзду КОДУС до Сарселю у Франції в 1950 році.

Українські студенти діставали стипендії не лише з УВУ, УТГІ, УВЕШ, але також з німецьких університетів. Після девалюації німецької марки студентам тяжко було фінансово і власне тоді за посередництвом Владики Бучка прийшла допомога, про яку ще багато колишніх українських студентів пам'ятає.

Нехай цих кілька скромних слів будуть доповненням до заслуг, як зазначив д-р В. Боднар, великого українського патріота та духовного провідника св. п. Владики Івана Бучка.

Анна Кос